

Az esküdtszék alkonya

Maniu megmentette önmagát
és politikáját

Legujabb román különlegesség:
a feketebélveg

Rémhir a detailkereskedelemről

Hozzászólás a temesvári lövegész
ur erkölcsös világnézetéhez

Ének a kolozsvári strandról

1931-ben

Tamási Áron: Címeresek c. köny-
vét levágta a budapesti kritika

Temesvár idegenforgalmát
veszélyezteti egy vendég-
iparos

Háromperces interju Bukarestben egy
vak férfivel, akit átkisértem az ucca-
tulsó oldalára

Bíró előtt a váradai Grabró

Sillaghullás : Az aradi származású Fericean
enő minisztériumi direktor külföldre mene-
kült az ügyészség elől

Rádióhírek. Közgazdaság. Film. Utazás, üdülés. Divat.
Foto. Sport. Kosmetika. Mosolyország stb., stb.

Női és leányka nyári ruhaujdonságok megérkeztek

IULIU PLESZ GYULA

céghez Arad,

a színház hátsó bejáratával szemben. A CONSUM hitelkönyvecskéjé-
vel vásárolható nálam **6 havi részletre.**

AZ ARADI KÖZLÖNY

Erdély legrégebb, legolvasottabb és
leelterjedtebb napilapja!

HARISNYA

kötött szövött és rő-
vidáru-üzletemet

Str. Eminescu elejére

a Fehér Kereszt épü-
letébe helyeztem át.

Bogyó A.

Bármilyen vasuti jegy
és bármilyen vizum

legelőnyösebb

A VAGONS-LITS-COOK

Utazási Világvállalat hivatalos menetjegyi-
ródáiban a Minorita-palotában.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az Erdélyi Élet kizáró-
lagos romániai elárusító-
ja a „PALLAS” Lapter-
jesztő Vállalat CLUJ.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre . . . 600 lei
Az egyes szám ára 20 lei
Ó-Romániában . 20 lei
Jugoszláviában 5 dinár
Csehszlovákiában 4 c. k.
Amerikában 1 évre 6. d.

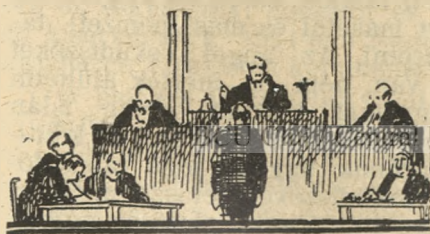
Megjelenik minden hó 1-én, 11-én és 21-én. Hirdetések közvet-
lenül a kiadóhivatalhoz küldendők vagy bármelyik hirdető iroda
utján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lei, hirdetés-
oldalon 6 lei négyzetcm.-ként. Nyílttér rovatban 50 lei, szöveg-
közti részben 32 lei a sordij. Ünnepi számokban a hirdetések és
egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb.

Szerk. és kiadóhiv. : ARAD, Str. Cloșca (Szent László-u.) 2. - Tel. 520.

Előfizetési árak egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre
1000 lei, nyugdíjasoknak, köztisztviselőknek 300 lei.

Az esküdtszék alkonya

A Hamangu törvénytervezet legérdekesebb szakasza az, amelyik a csatolt területekre vonatkozólag is elrendeli az esküdtszékek felállítását. Ebből kifolyólag itt is ott is elhangzik egy-egy kiáltás az esküdtszéki biráskodás, mint a demokratikus be-

rendezkedés egyik legfőbb kellékéért, mint a szabadságjogok biztosítékáért. Legujjabban pedig felvetettek egy új érvet: e szerint az esküdtszék bevétele az igazságszolgáltatásba az életet, a megváltozott időkhöz való alkalmazkodás modern szellemét. Bármily nomályos is legyen ez az utóbbi érv, bizonyára azt akarja mondani, hogy a rendes bíróságok a konzervatív szellemet képviselik, talán a maradiságot is, az esküdtszék pedig a fejlődést és a haladást.

Ezt az érvet vagy a tudatlanság, vagy a rosszakarat szülte. Kár is rá szót vesztegetni. Hogy az erdélyi bíróságoknak modern színvonal tekintetében a legnyugateurópaibb gondolkodás sem tehet szemrehányást, ez általánosan elismert tény.

Nem lehet azonban eléggé tiltakozni az ellen, hogy az esküdtszéket, mint az ugynevezett szabadságjogok biztosítékát emlegessék szüntelenül, mert ez nem jelent kevesebbet, mint a politikai szempontok összekeverését az igazságszolgáltatás szempontjaival. Ez az eszmekör a francia forrada-

Rögtön szépít a világhírű
»Margit«-crem
GEA-KRAYER TIMIȘOARA

lomból ered, amely Angolország vak utánzásában boldogította a kontinenst az esküdszékekkel. Az egyik rejtett gondolat, amely később az esküdszéket behozó többi államot is vezette, kétségtelenül az volt, hogy ezzel Angolország hatalmának és dicsőségének vélt alapjait lemásolják, csak azt felejtették el, hogy Angolország nem annyira intézményekben és kódexekben kereste hatalmának, szabadságának és függetlenségének biztosítékait, hanem fegyvereiben és önmagában. Azt is elfelejtették, hogy az angol esküdszék, sőt még annak gondolata is távol van, hogy politikai cél szolgálataiba állítsák. Benne van ugyan az angol nemzeti érzület, de kizárólagosan az igazságszolgáltatás céljaira s Angolországban bizonyára csörgősapkát nyomnának annak a fejébe, aki az angol esküdszéket a népfelség apoteózisaként, mint a közszabadság védelmezőjeként, mint a politikai zsarnokság fékjeként, vagy más efféleként ünnepezné.

Carrara, a nagy olasz jogtudós megjegyezte már „A büntető jogtudomány programja” című korszakos művében, hogy Angolországot csak felületes ismeretek alapján lehet a büntető igazságszolgáltatás terén mintaképnek tartani. Az angol esküdszék példája mutatja talán legjobban, mennyire elhibázott dolog idegen nemzeti talajon kinőtt és idegen faj szellemétől áthatott intézményt másolni és más nemzeti talajba, más szellemiségbe átültetni. Az angol esküdszéket úgy, mint az Angolországban van, nem is merték átültetni a kontinensre, csak mint az igazságszolgáltatás korcsát. Pedig talán éppen abban van az esküdszék titka, amit belőle a kontinensen kihagytak. Az angol bírónak ugyanis joga van a főtárgyalás befejezése előtt egy esküdszéket feloszlatni s új esküdszéket összehívni, minden különösebb alakosság nélkül, ha az esküdtek magatartása, vagy bizonyos szabálytalanságok miatt az ügy helyes eldöntésére veszedelmet lát. Joga van az angol bírónak az esküdteket egyszerűen hazaküldeni, ha viselkedésüket, egyéniségük megnyilvánítását aggodalmasnak találja az igazságszolgáltatás szempontjából, sőt joga van az esküdszék verdiktjét egyszerűen félretenni. A főtárgyalást vezető bírónak ekkora hatalma mellett megértjük, miért boldogulnak Angliában az esküdszékekkel, viszont elismerhetjük, hogy ha nálunk, vagy akár másutt a kontinensen ekkora hatalmat adnának a bírónak az esküdszékekkel szemben, ez az általános európai felfogás szerint az esküdszéki bírászkodás egyenes kigunyolása lenne. Angolországban, ahol halottkémlő esküdszék is van, sőt a terhesség megállapítása végett is bizonyos esetekben esküdszék határoz, Angolországban, ahol európai értelemben vett királyi ügyészi intézmény sincs, mindez természetes. Pedig az angol esküdszék általában szigorú ítéleteket hoz s távol állt mindig annak megengedésétől, hogy a bűnért való felelősséget a szenvedély játékvá játsszák át.

Az esküdszék mellett felhozott legkomolyabbérv tudvalevőleg az, hogy a laikus bíró függetlenebb a kormánytól,

mint a szakbiróság. Ne foglalkozunk most azzal a természetes ténnyel, hogy a függetlenség az egyéni lélekben gyökerező tulajdonság, ehhez pedig intézményeknek semmi közük. Csak utaljunk a történelem tanulságaira, mennyire naiv észjárásra, mennyire a történelem nem ismerésére vall az a felfogás, amely felfordult társadalmi viszonyok közt az esküdszék állítólagos függetlenségében keresi a biztosítékot egy uralmon levő hatalommal szemben. Az esküdszék függetlensége üres fogalom, jelszó!

Ezt a megállapítást mindjárt megszületésekor világgá hirdette a francia forradalom esküdszéke. Ennek hozzájárulásával és közreműködésével vitték végbe a legaljasabb és legkegzetlenebb vérengzéseket. És ki hinné, maga az angol esküdszék sem maradt ki ebből a megállapításból. Mikor Angolországban hosszú időközön át az önkény és pártszenvédély dühöngött, s Angolország történetét hasonlóvá tette Pitaval bünkrónikáihoz, az angol esküdszék is a hatalom urainak, bitorlóinak vérengző szolgálaként mutatkozott be.

Franciaországban már évtizedek óta készül az esküdszék reformja, hogy véget vessenek a botrányos felmentéseknek s az esküdszéki önkényeskedéseknek. A reformjavaslatok politikai okokból nem jutottak dűlőre, ezért egyelőre az esküdszéki hatáskör és a nyilvánosság korlátozásával kísérleteznek, 1924-ben Németország eltörölte az angol esküdszék értéktelen kontinensi utazásának utolsó nyomait is.

A modern jogfejlődés tehát éppenséggel nem kedvez az esküdszéki intézménynek s Tardet-val együtt vallja, hogy az esküdszék intézménye a haladás szempontjából az istenítéletek és a kivallatások lapjára tartozik. A modern ember előtt világos, hogy a büntető igazságszolgáltatás célja a társadalom védelme s ezt nem biztosíthatja az esküdszék tántorgó igazságszolgáltatása, mert az ilyen igazságszolgáltató szerv kezéből a tömegek veszik át az igazságszítás feladatát, ez pedig nem egyéb, mint visszatérés a barbárságba.

Azok, akik az esküdszék intézményét a modern jogfejlődés következményeinek ellenére is meg akarják menteni, azzal a belátó javaslattal állnak elő, hogy emelni kell az esküdszék erkölcsi és szellemi színvonalát, Ezek szintén a demokrácia szent nevében ragaszkodnak az esküdszékhez a végsőkig és nem is gondolják, mekkora megsértése a demokráciának javaslatuk. A demokrácia megsértődése jogos, ezt elismerhetjük, mert ezzel a javaslattal az esküdtek ujoncozódása kikerülhetetlenül bizonyos osztályok kizárására vezetne, márpedig nem igaz az, hogy az esküdti feladat eszményi betöltéséhez szükséges ítélőképesség, élettapasztalat jellembeli függetlenség, mérséklet és a meggyőződés bátorsága csak egyes társadalmi rétegek tulajdonsága lenne. Megvannak ezek a tulajdonságok minden társadalmi osztályban és rétegben, csak meg kellene keresni az ilyen tulajdonságu egyéneket. Az ilyen hatósági feladat sikere azonban minden valószínűség szerint az ábrándok világába tartozik. M—dr.

Maniu megmentette önmagát és politikáját

Erdély politikai tényezői még ma sem tudnak napirendre térni a Maniu Gyula váratlan visszavonulása által okozott meglepetésből. Kutatják annak okait s többé-kevésbé kalandos találgatásokba és jóslásokba bocsátkoznak jövő politikai terveit illetőleg. Mert nagyon kevesen vannak azok, kik Maniu visszavonulását teljes és végleges visszavonulásnak tartják.

A visszavonulás legbelsőbb indító okát talán a Maniu Gyula testvérének, Maniu Cassius egy tanárnak a nyilatkozata világítja meg, amelyben Maniu bátyja, többek között azt mondta: „Maniu Gyula a magyarok alatt tanulta a politikát. Ott látta az alkotmányos élet fejlődését és most azt látta, hogy minden eddigi elgondolása s az egész politikai szövevény, amelynek az élére került, összeütközésbe került vele, politikai felfogásával, egész erkölcsi világnézetével. Mondhatnám tragikus magaslatra került, választra ért. Vagy meg kellett volna tagadnia egész multját, egész lényét, feladni elveit és elvegyülni a tülekedésben, vagy pedig megmenteni önmagát és azt az egész politikát, amit ő az új államalakulatban képviselt. Az ő visszavonulása az erdélyi román nép ideáljainak megmentése. De ha öcsémre szüksége lesz az országnak, ismét vállalni fogja azt a nehéz történelmi szerepet, amelyre a sors áldozatosan kijelölte.“

A nemzeti-párt határozata szerint a párt „előzetesen és feltétlenül egyetért minden olyan lépéssel és állásfoglalással, amelynek megtételét Maniu Gyula jónak és szükségesnek látja,“ mert őt tekinti az erdélyi gondolat biztosítékának s a vele kapcsolatos események mögött tulajdonképpen az erdélyi gondolatot is magában foglaló demokrácia és reakció küzdelme folyik. „Közeledik a végleges és a teljes győzelem“, mondotta a párt gyűlésén a vezérszónok Moldovan Valér.

Ebből s az általános erdélyi hangulatból vonta le az Adevárul azt a következtetést, amit a közeljövő eseményének állít, hogy Maniu az erdélyi pártokat egy blokkba tömörítve, a Regáttal szemben olyan harcot fog indítani, mint amilyent Horvátország viv Szerbia ellen.

Erdélynek ebben a Regát elleni harcában a román pártok az erdélyi kisebbségekre is számítanak. Hiszen — úgy mondják — a közös Erdély érdekeiről, az „erdélyi szabadság“ védelméről van szó.

— JÉGELŐFIZETÉSEKET felvesz Reusz Sándor-cég jéggyára, Bul. Reg. Ferdinand 33. Telefon. 141.

— Közérdekű cikkeket az ország minden részéből bárki beküldhet az „Erdélyi Élet“ szerkesztőségéhez.

Legujabb román különlegesség: a fekete bélyeg

Kezdetben vala a törvény. A bélyegtörvény, amely amellet, hogy horribilire szabta a lerovandó illetékeket, egyidejüleg megtiltotta a hatóságoknak, hogy olyan aktát elintézzenek, amelyik nincsen kellőleg felbélyegezve. Így most már ötven bani bélyegdifferenciáért a legfontosabb, esetleg életbevágó ügyek iratait egyszerűen félreteszik a közhivatalokban, de arról az illető felet sem értesítik. Szegény polgártárs azután vár, vár és nem tudja, miért késik ügyének elintézése.

A régi világban ez is másképen volt. Akkor is kellett bélyeg az aktára, de nem fenyegetett ilyen veszedelem, ha rosszul volt az irat felbélyegezve. Legfőbb egy ügyes és szemfüles tisztviselő meghányolta és kaptunk egy értesítést az adóhivataltól, hogy ennyi megennyit kell utána fizetünk hiányos aktáért. Egy kis büntetést is róttak ki ránk, de az ügy elintézése azért nem akadt meg. Az ügyes és szorgalmas tisztviselő pedig, aki a hiányt felfedezte, jutalomképen a büntetéspénz felét kapta. Elég szép mellékkereset volt a boldog békeidőkben.

Ezzel szemben a mostani bélyegtörvény és a mai mentalitás egy új foglalkozási ágat szült hazánkban. Az áldozati adóval sujtott és nélkülözésekkel küzdő tisztviselők tömege kapva kap rajta. A legujabb mesterség napjainkban: a bélyegnyalás. Kis mértékben és szerény keretek között mindig voltak üzói ennek a jövedelmező és nem túl nagy rizikóval járó iparnak, de igazi virágzását most érte el, illetőleg ha nem vetnek valami módon gátat terjedésének, a közeljövőben fogja elérni.

A bélyegnyalók szektája napról napra szaporodik. Minél több bélyeg kell egy aktára, annál érdemesebb lenyalni. Éppen ezért nagyban hozzájárult az új foglalkozási ág terjesztéséhez az aviatikai bélyeg bevezetése is. Hogyisne. Minden okiratnál egy-két lejjel több haszon. A bélyegnyalónak kevesebb lett a fáradsága és több a jövedelme.

A piacon pedig megjelent a legujabb árucikk: a fekete bélyeg. A gazdasági krízis dacára is keresett portéka. Rendes árusítói vannak, kapható a kávéházban és az uccán. Ismerősöktől. Nem is titokban. A fekete bélyeg csak annyiban különbözik a törvényes és másszinű bélyegektől, hogy csak egyenként fordul elő. Egész lap nem kapható belőle. Egyébként nem látszik rajta használt mivolta, elől hibátlan rajta a kép és a recézés, hátlapján érintetlenül ragyog a frissen rákent mézga. A bélyegnyalás iparát a legnagyobb tökélyre emelte a nyomor kényszerűsége.

Ezután pedig, kedves polgártárs, ha valamilyen ügyed nem nyer elintézését, valamelyik peredben nem kapsz terminust, ne gondoldj rosszakaratra, vagy hivatalnokok lustasá-

gára, hanem képzeld magad elé a bélyegnyaló szorgalmas alakját, amint aktád fölé hajol és nagy figyelemmel áztatja le róla a számos bélyeget. Vegyi szereivel gondosan leszedi róluk a bélyegzés nyomait, majd megfelelő kezelés után rákeni az uj mézgat. Csak ez történik, semmi más. Te pedig igyekezz és keresd meg doszárodát és ha hiányzik róla a bélyeg, lásd el szépen újra. Lehetőleg fekete bélyeggel, mert az olcsóbb és jobban ragad, nehezebb újra lenyalni. Hadd bosszankodjon kissé a bélyegnyaló is.

Legalább is addig így kell eljárnod, amig magasabb fórumok nem találnak ki valamilyen védekezést a fekete bélyeg ellen. Vagy esetleg egy „fekete bélyegtörvényt”. (1).

Rémhir a detailkereskedelemről

Ti íróasztal mellett kormányzó hatalmasságok, ti pénzügyminiszterek, akik könyörtelen adóbehajtásra utasítjátok közégeiteket, ti generalinspektorok, villanygyárdirektorok,

bankvezérek, polgármesterek és betegsegélyző főnökök, igen ti, mindnyájan, gyertek velem egy detailista üzletébe és figyeljétek meg velem együtt az üzletmenetet. Figyeljétek meg azt a pillanatot, mikor a tultermelés a fogyasztási krízissel találkozik.

Nem megyünk a „halott” üzletek egyikébe, ahová órászámra se nyitja be vevő az ajtót. Nem. Egy úgynevezett jól menő, bevezetett, komoly boltba ülünk be egy félórára. Vevők jönnek, sorban, sokan. Félóra alatt negyven-ötven munkás- és parasztszony fordul meg az üzletben. Igazán megfordul. Ahogy jönnek, ki is mennek szépen. De előbb lerakatják maguk elé a pultok áruháalmazát, válogatnak, alkuszna, beszélgetnek és bírál-
nak, mindent csinálnak, csak épen hogy nem vásárolnak. A legminimálisabb árdifferencia miatt is otthagyják az árut. A kereskedő sokszor csak egy lejjel kér többet, mint amennyit a „vevő” kínál, de azt sem kapja meg. Pedig épen az az egy lej volna a haszna. De még ez sem sikerül. A fogyasztó egy lejt sem gönnol a kereskedőnek. A vége egyformán az, hogy a „vevő” elmegy, ahogy jött és nem vesz semmit. Nem vesz, mert pénze nincs. A kereskedő és személyzete pedig dolgozik, beszél, leszedi az árut, kínálja, dicséri, vért és tüdőt izzad, visszateszi megint a portékát és ha megfeszül, akkor sem tud eladni semmit. Illetőleg áron nem.

Kinos végnézni ezt az „üzletmenetet”. Az ember sirni szeretne. Vagy nevetni azon, hogy ezt nevezik közvetítő kereskedelemnek? Ebből az üzletből kell adót, házbért, betegsegélyzőt, személyzetet, világítást és fűtést fizetni és valahogyan megélni is belőle? Lehetetlen.

Ti hatalmasságok, akik előtt most lepergettük egy forgalmas üzlet félórájának filmjét, jól jegyezzétek meg, amit láttatok. És jusson eszetekbe az általunk számtalanszor hangoztatott jelszó: *Levegőt az adósnak!*

Hozzászólás

a temesvári főügyész ur erkölcsös világnézetéhez

Észrevételeimet — bár minden felhatalmazás nélkül — mindazok nevében teszem meg, akiket a temesvári főügyész ur megfosztani kíván, attól a kényelemtől, amelyet a kánikulában az ingujra vetközöttség jelent.

Szerény nézetem szerint az a lényeg, hogy milyen inget visel valaki. Egy ragyogó fehérségű puplingben grófnőkkel teniszezhetek és nem fognak ingujra vetközöttségemen megütközni. Mert itt legfeljebb valóban csak jóizlésről és rosszizlésről lehet beszélni. Én legalább is azt hiszem, hogy az atavizmusnak és a civilizációnak kis különbségeknél itt nem jut szerep. Mert lehet valaki bár egy fokkal civilizálatlanabb az embertársánál, de az öltözködésben amannál jobb izlésű lehet. A jóizlés tehát még nem

mindenkor fokmérője a civilizációnak. Én már láttam egyetemi tanár művelt feleségét, aki rosszul volt öltözve, viszont láttam például szakácsnőket divatdámának öltözötten. A szakácsnőnek tehát az öltözködésben jobb lehet az izlése, mint az egyetemi tanár művelt feleségének és ugyanígy egy tanulatlan kereskedősegédnek is jobb lehet az izlése, mint — mondjuk — egy közigazgatási bírósági bírónak. Ez a kereskedősegéd a kánikulában biztosan kabátot visel keménygallérral!

A főügyész ur teljesen figyelmen kívül hagy azonfelül egy momentumot, amely döntően esik latba. Ez pedig: a mai női divat, a meztelenség divatja!!!

Husz évvel ezelőtt apám nem tűrte, hogy ingujjban, vagy akár csak gallér nélkül üljek az ebédhez. De akkori-ban még a nők is fel voltak öltözve. Vagyis akkoriban még igaz volt hogy: „ruha teszi az embert“ — ma azonban a közmondás már nem áll meg hanem akként lehetne módosítani e közmondást napjainkban, hogy: „A levetközöttség teszi a nőt!“ — és ilyen körülmények között — főleg, ha tekintetbe vesszük, hogy mily Nacktkultur-t üznek a legfelvilágosodottabb és legműveltebb, tehát legcivilizáltabb népfajok — nem lehet mást követelni, minthogy tiszta legyen az ing — és kifogástalan legyen a jellem és a modor. Ez pedig csak a jóizlés és a jólneveltség dolga. Egy kifogástalan szabású redingotban oly modortalanság és gaszág bujnat meg, mely visszataszító, viszont... a többit méltóztatik tudni. Ha tiszta, hófehér az ingünk, ne röstelkedjünk ingujjban ülni kávéházban vagy az íróasztalunknál! csak tarka hózentrágért ne viseljük!!!

Ének a kolozsvári strandról 1931-ben

Hát mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, azt hiszem, itt a legfőbb ideje, hogy a strandolásról is szóljunk már egy pár szót s így bizalmas négy szemközt elcsevegjünk erről a témáról is keveset. Rég esedékes lett volna már ez a kis beszélgetés, de bizonyára méltóztatik tudni, mennyire zajlik most a politikai élet. A választások, ugye, éppen hogy csak lezajlottak, máris itt van a Hoover féle terv a maga lélekelállító arányaival és komplikációival; Franciaország, mint tetszik tudni, kötődött és dur-

cáskodott hetekig s most aztán, hogy ő is berekedt egy keveset s hely és idő jutott volna a nyári kellemeken való mélyebb kontemplációra, beütött a tunebrális feketeség. A pénz is igen vékonyan csurran itt Erdély fővárosában, a kedv se valami magas, így hát érthető a késedelm. Most azonban iparkodunk kárpótolni a hiányokat, annál is inkább, mert hátha megint jön valami világpolitikai esemény, ami belénkfojtja a szót. Teszem: kitör a leszerelés. No ugye, sietni kell a beszámolómmal.

Házasságközvetítés vagy véletlenség?

Ami a nyári furdózási illeti, nem tagadom, gyengém a strand. Nem mintha szabadjegyes lennék! Nem vagyok, sajnos, csak hát, ugye, az a homok ott, finom kis hűs medence, de meg kell vallanom, hogy a nők is szerepet játszanak ebben a szimpátiában. Végre nem is lehet rajta csodálkozni. Az ember kimegyen s öt perc múlva erős fogadalmat tesz, hogy megnősül. Van, igaz, aki fordítva csinálja, de hát kivételek mindig akadnak. Én így vagyok vele. Gondolom, más is, mert — hiteles hatósági bizonyítványt ugyan nem tudok felmutatni — de az a gyanum, hogy házasságközvetítőiroda is működik odakint egy idősebb, de nagyon jól konzervált hölgy vezetésével. Gyanum onnét merítem, hogy az illető hölgy társaságában mindig egy-két, a házasság igájába kíváncsi fiatal és szép lányt látok a legszebb és legdivatosebb furdókosztümökben. Érdekes, hogy ezek a hölgyek ritkán türdenek. Ellenkezőleg: ott ülnek egymás mellett álló, napnak szembefordított kis árnyas fűzfaszékekben s gardedámjukkal együtt türelmetlenül vizsgálják a bejáratot. Míg aztán belép két egymásbakarolt férfi s akkor az idősebb, de jól konzervált hölgy feláll és fasiszta üdvözletre emelve a kezét, kiabálni kezd:

— Halló! Nussbaum ur, Gürtler ur, itt vagyunk!

A férfiak keccsel visszaintenek s öt perc múlva, bronzrasült atlétatestükön vadonatúj furdótrikóval, megjelennek és meghajolnak a hölgyek előtt.

— Nussbaum ur, könyvelő és Gürtler ur cégvezető!

Igy megtörtént a bemutatkozás.

Negyedóra mulva felállt a jól konzervált hölgy:

— Nem jön cigarettát venni, Gürtler ur?

Gürtler ur, persze, tudja, hogy menni kell. Megy is. A hölgy utközben:

— Nos?

Gürtler ur:

Elragadó! Hibátlan! Mennyije van?

Összehajolnak, a hölgy sug valamit, Gürtler ur homlokig kiragyog.

— Rendben van! Utána fizetek kétszázalékot s költségek címén két ezer leit. Nem vagyok smucig...

Kezet fognak.

Hát nem édes ez? Másik negyedóra mulva Nussbaum urral megy vizet inni a jól konzervált delnő, féluton vele is kezefog s ugy egy óra mulva meg is fürdik az egész társaság.

Lehet, hogy mégsem házasságközvetítés ez talán csak megisméltendő véletlenség, de így messziről mindenesetre nagyon annak látszik.

Ó Lugano, Lugano!

Tovább irván a strandéletről szóló eme éneket, még mindig nem szükséges belépnünk a vízbe. Nem, Hölgyeim és Úraim. A dolog ugyanis úgy áll, hogy míg a parton hem-

szin a legkülönbözőbb s a legváltozatosabb színű fürdőruhába öltözött emberiség, addig a vízben alig páran lubickolnak. Ugy, hogy messziről vízpolómeccsnek nézhetné az egész strandot az ember, zsufolt nézőközönséggel. Így aztán, egyelőre a parton maradva, meg kell a mélyen tisztelt olvasót ismertetnünk a „nap-őrültekkel“, mint ahogy a helyi humor nevezi őket. Ez, tudniillik, egy egész különös emberfajta. Kétórára, amikor legégetőbb a nap, már

kint vannak, nekivetköznek, a legraffináltabb ügyeskedéssel keritenek maguknak egy nyugvószéket. napnak fordítják, trikójukat „félárbóca“ eresztik s aztán ülnek, ülnek a perzselő verőfényben mozdulatlanul. A bőrük már olyan, hogy össze lehetne téveszteni őket egy kongói törzsfőnökkel, literszámra verejtékezik a vizet, de csak ülnek rendületlenül a melegtől bambán, arcukon a hóguta előjeleivel és süttetik magukat.

Mélységes emberi szánalommal járogatva köztük, hosszas szemlélődés után felfedeztük az egyik székben egy tavalyi strandismerősünket. Ő is sült. Az ember nem érti, persze, ezeket a fakirokat s megkérdi:

— Á, alászolgája, uram! Nem mondaná meg, mi az istencsodájának süttetik itt szénné magukat ezen a borzalmas napon?

Közelebb hi bennünket. Bizalmas.

Maguk is itt? Hát, kérem, úgy áll a dolog, hogy a lét végén vidéki ismerőseink jönnek, akiknek ezelőtt négy héttel mondtuk, hogy Lunganóba megyünk. Nos, én a menetjegyirodában lunganói lapokat annakidején vettem, azokat megirtuk s a Strasszer időnként feladta őket Lunganóba. De most a bőr színe! Ugy-e, az olasz ég alól nem jöhet meg hófehér bőrrrel az ember. Hát most magamra veszem az itáliai nap nyomait.

— Igen, s a nagyságos asszony?

— Ő — nevet fel az ismerősünk. — Ő a strand másik felén napozik, hogy ne legyen olyan feltűnő.

Hát így megy. A szegény ember csaknem vért ve-rejtékezik.

Ó Lugano, Lugano!

Tamási Áron : Cimeresek

című könyvét levágta a budapesti kritika

Furcsán van az ember ezzel a Tamási Áronnal. Évek óta fényjeleket ad magáról, ezek azonban belevesznek a sötétségbe. Megvillanó világuknál meg-meglátja az ember a tehetségeit, de csak egy pillanatra. Annak terjedelme, foka, milyensége, igazi jelege homályba vesz lzes, kötődő székeley humor, a dolgok fonákját meglátó és megmutató mókázás hangzik ki olykor novelláiból és ezt a friss hangot olyan teli tüdővel, olyan tágranyitott füllel

szívjuk magunkba, mint föld a májusi esőt, de aztán, ha van szemünk, meglátjuk azt is, hogy alig van épkézláb novellája. Az egyik sánta a másik béna, a harmadiknak a nyaka véres, mintha az írójuk meghurkolta volna. Eleinte azt hihette az ember: forrongó tehetség. De azóta évek multak el s ha Tamásit olvassuk, mindig zavaros a végső benyomásunk. Mindig az marad meg utána a tudatunkban: ez az ember maga sem tudja, mit akar. Nincs meg benne se a zseni behuny szemmel is nagyszerűt alkotó ösztönössége, se a talentum önmagával, szándékával tisztában levő ökonomiája. Csak ir, ir. Ugy ül le az íróasztalához (vagy tán inkább egy fény-tuskóra), hogy majd csak lesz a végén valami az írásból. S a végén, éppen a végén, nem igen lesz belőle semmi. Közben mindig akad egy pár ügyes, fordulatos jelenet, párbeszéd, mellékes apróság, ami megfog, megmosolyogtat, vagy elkomorít, ami a fődologtól legtöbbszörre eltereli a figyelmünket, de az egész majd mindig sete-suta valami. Az összehatás éppen ezért legtöbbször groteszk, vagy bosszankodás. Az író képtelen magát még egy novella erejéig is koncentrálni, hogy valami egészet, egységesen összeállít hozzon ki. Ha van témája, fele uton elejti, ott hagyja, az ötletét játékosan elpuffogtatja. Hogy kifejtse a témát, hogy megírja az ötletet, végiggondolja, keresztülvigye, belénk plántálja, amit

akar, arra képtelen. Miért? Unja? Vagy nem tud figyelni? Vagy teljesen fegyelmezetlen? Nem tudhassa az ember. Csak az eredmény látszik: a befejezetlenség. A magyar írók legtöbbször gyöngéje a koncepció, a kompozíció, de Tamásinak valóságos *betegsége*. Aláhúztam a betegség szót, mert különben is az a kritikai érzésem róla, hogy az írói vénája beteg. Nem a szivós székelyek közül való ez a Tamási Áron. Dekadens székely ő bizony. Nem forrongó, hanem dekadens tehetség. S ez annál visszásabb, zavaróbb hatásúvá teszi a munkáit, mert különben sok egészséges, székely őshumor mosolyog ki belőlük. Milyen Istenáldás lenne ez az író sivár életünkben, ha lelkének ebből a tevékeny rétegéből fakadna fel az alkotó kedve. De erről, sajnos, szó sincsen. Ez a székely derű csak belevegyül zavaros írásaiba, melyeknek nincsen medrük, nincsen árjuk, csak ellapuló kiáradásuk.

Tamási nem igazi alkotóművész, mert annyira se tudja fegyelmezni magát, mint egy gyerek. De a gyerekből sok van benne. Játékos, pajkos s kedves, ha rosszkodik is. Sokszor megbocsátja neki az ember ezért a formátlanságait is. De várni tőle valami komolyabb, művészi, nagyobb-szabású munkát, alighanem teljesen hiábavaló. Gyerek, de nem fejlődépes. És ez már beteges dolog.

Most egy regényt irt. Vettük magunknak a fáradságot és végig olvastuk. Mert bizony fárasztó volt. Egy zavaros novellát még bir az ember ideggel, türelemmel, de egy husz ives munkát, melynek minden fejezetéből a zavar vigyorog ránk, mely minden harmadik lapon megakad, mert menetét föl-tartják a fölösleges / részletek / epizódok. Egy kicsit sok, sőt nagyon sok. Bizony csak a kötelesség dolgozott bennünk, s nem a kíváncsiság: mi lesz ebből?

Erdély társadalma az októberi forradalom előtt, alatt és után: ez a regény tárgya. Azt mondhatnám: ez az a nagy fa, amelybe belevágta Tamási a fejszét, ha látnám kezében a fejszét. De mit kezdjen a fával az olyan ember, akinek csak csillagos bicska van a zsebében? Csak faragcsálja hát a fa kérgét s néha dühösen bele-beleszurkál az elevenjébe, amíg végkép bele nem törik a bicskája. Akkor meg nekiesik két kézzel az ágaknak, szaggatja, tépi az amugyis gyöngé gallyakat, leveleket. Rug egy-kettőt a fa tövén is, látva, hogy nem boldogul vele. S végül bosszusan otthagyja.

A regény a szerző kiadásában jelent meg Kolozsvárt. Ugy látszik: az Erdélyi Szépművészeti Céh, melynek pedig dédelgetett kedvence Tamási, nem vállalkozott a kiadására. Jól is tette. De hát az író barátai mért nem beszéltek le róla őt magát is? Most az egyszer ezzel tettek volna nagyobb szolgálatot az irodalomnak és az erdélyi magyarságnak is. Mert Tamási kegyetlen igazságkeresése, vagy inkább talán vérbeborult szemü lázongása nem valami építő hatású lehet az erdélyi magyarság érületi egységére. Most az egyszer ugyanis mintha határozott szándék vezette volna Tamásit az írásban, most mintha kivételesen tudta volna, mit akar. Ez

a szándók politikai ugyan és nem irodalmi, de mégis csak szándék, terv, akarat. Ugy látszik: azt próbálta megmutatni, hogy Erdély elrabolását az uralkodóosztály hitványsága okozta. Félkegyelmi, gonosz mágnások, önzésbe fulladt, gyáva, vaksi, rothadt erkölcsű középosztály voltak a katasztrófa okozói. Hogy ezt megmutassa, a társadalmat: a regény minden alakját nyakig meríti az iszapba. Egy paraszti eredetű székely katona kivételével az egész Erdély ott hemperg a békanyálás lében. Valósággal orrunkkal érezzük a bűzhödött mocsárszagot. Az író nem kegyelmez senkinek. Még önmagának se. Olyan kéjelegve írja le ezt a posványt, úgy eldelektálja magát a sok hitványságban, hogy őt magát is úgy láthatjuk, mint akin szintén kiütköznek a morbus transylvanicus tünetei.

Nem hiszünk az írónak, nem tudunk hinni Erdély társadalma nem lehetett ennyire rothadt és halálra érett. A következmény: ahogy az erdélyi magyarság az összeomlás után kevés korra összeszedte magát, mást bizonyít. Erdély magyarsága nem lehet dekadens, csak az író szeme az, mikor annak látja.

A regény főbaja azonban mégse a beállításban, a torzításban van, hanem a megírásban. Abban, hogy nincs jól megírva. Tamásinak nemcsak a szeme hibás optikájú, gyöngé, hanem a keze is az. Teljességgel képtelen összefogni vele az anyagot, minden kihull belőle. Zűrzavar, bántó, idegesítő összevisszaság, kapkodó tervtelenség ez a könyv, s ha idejekorán bele nem un az olvasó, csömört kap tőle s jóidőre elmegy a kedve az új magyar regényektől.

A fenti kritika után olvasóink véleményt alkothatnak maguknak arról a „jóindulatról“, amelyet odaátról velünk szemben tanusítanak.

Temesvár idegenforgalmát veszélyezteti egy vendégiparos

Nem azért mondom, de jól esik az embernek egy kicsit kipanaszzkodni magát. Tegnap is. Bemegyek az egyik pályaudvar melletti vendéglőbe. Köszönök illedelmesen.

Semmi válasz. Megjelenik egy fiatal, de osztálytudatos éttermi munkás és azt a bizonyos fémcészét beilleszti a tányéromba. Kiderül, hogy borsólevest fogok ebédelni. Meg se kérdeztek. Irigykedve nézem a szemben ülő vidéki urat, aki kedvenc levesemet, paradicsomlevest rizzsel kanalaz. Persze, már késő. A fémcészete fenekéről kelkáposzta maradt benne a levesemben, éppen szólni akarok, de a leveses fiatalember elszárguldott. Most nem

tudom hogy nem kell-e ezt külön megfizetnem, mindenestre be fogom diktálni a főurnak. Így valahogy: Volt egy borsóleves csészefének aprólékkal. A levesben egyébként

13 szem borsó volt, de ez nem baj, én nem vagyok babonás. Ugy látszik a leves már régen várt rám a csészében, kellemesen hideg, ami megnyugtató ebben a nagy hőségben. Egy üde italos fiu rövid ajánlatot tesz: „Sört, bort?”

Persze ellenmondásról szó sem lehet. Csak a két alkoholtartalmu folyadékról lehet beszélni. — Sört kérek — mondtam. Stucni, vagy krigli? — Pohár, mondom én — egy vakmerő fordulattal. Kis vártatva egy éthordó tűnik fel és kijelenti, hogy menüben a kész ételek közül választhatok. Szivesen, — válaszolok, de honnan tudjam, hogy mi van kész. Ja, mondja ő és kihuzza az étiapot egy szomszéd kisfiu atól, majd ceruzával addig dolgozik rajta, míg kiderül, hogy csak borjufrikandót választhatok. Választom tehát a frikandót, amely rövidesen meg is jön generálszaftban, félvállán öt deka törtkrumplit cipelve. A krumpli nem volt sok, de nem is szabad egy ilyen kicsi borjut annyira megterhelni. A frikandó egyébként némi hártikából, csontocskából és bőröcskéből áll. Nincs szívem egy ilyen ártatlan kis borju tetemét vadul feláldozni pillanatnyi szeszélyemnek, ezért teszem róla a félkanálnyi törtkrumplit, őt magát pedig sorára bízom. Talán holnap mint vagdalt libamell fogja a helyiség jó hírnevét öregbiteni. Az agg éthordót abszolute nem izgatja, hogy a frikandónak megkegyelmeztem, egyszerűen felkapja és viszi. Mindössze a generálszaftból csöpönt egy keveset bőrbőri nadrágomra, mintegy emlékül. Kétféle tészta között választhatok. És pedig stiriai metélt és máglyarakás között.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mindkettőnek alapanyagát tegnapelőtti kilívégék képezik, vízben puhítva, mégis azonban azzal a különbséggel, hogy az előbbi avas dióval, az utóbbi pedig csalamádéból készült mülekvárral ejti kétségbe a vendéget. Soványító kurámat befejezve, fizetái szeretnék, de a főur éppen a kajászópálfalvai nagykocsmá bérletének történetét ismerteti egy régi ismerősével, szigoruan oknyomozó alapon. Na végre. Volt egy menü . . . egyszerre, mintha a földből nőttek volna ki, megjelennek hadvészülte képpel a főur mögött az éthordó, a leveses, az italos, a kenyeres és a szivaros. Az utóbbi valószínűleg csak üdvözölni akar, a többin azonban látszik, hogy pénzügyi egyensúlyom ellen tör és mindenre képes. Végre felkerekedek és folytonosan pénzt osztogatva, sikerül zárt soraik között elhaladva, kiérnem az uccára. Persze, most könnyű azt mondani, hogy miért nem álltam a sarkamra, miért nem küldtem vissza a frikandét, stb. Igen, én bevallom, hogy nem mertem. Egyszerűen nem mertem, mert, mint öreg katona, mérlegelve a pillanatnyi erőviszonyokat, beláttam, hogy én csak másodmagammal vagyok a frikandóval, a főur és gyalogsága pedig tulnyomó erőt reprezentálnak. Ha én a frikandómat a főur fejéhez vágom, akkor kénytelen vagyok másikat rendelni, hogy az éthordónak is jusson. Ezért csoportosítottam inkább magamat az uccára, ahol én vagyok tulerőben és kevesebb az éthordó.

Háromperces interjú Bukarestben egy vak férfivel, akit át kísértem az utca tulsó oldalára

Színhely: Calea Victoriei, a Continental szálloda előtt. Lehet úgy déltájban, amikor autóbuszok, autók, motorbiciklik cikáznak át, egymást szinte keresztezve. A gyalogjáró is

tele van siető, aktatás-kás emberekkel, akik bizony nem érnek rá másnk az ügyével-bajával törődni. Ebben a pillanatban férfi áll meg a gyalogjáró szélén. Sovány, magas

termetű, jól öltözött férfi. Fekete szemüveget visel. Az előbb láttam, hogy lassu, apró lépésekkel tipegett végig a fal mellett sétabotjával minduntalan meg-megkoppantva az aszfaltot. Vak. A járda szélén megáll s jó ideig várakozik. Minden bizonnyal át akar menni a tulsó oldalra és szeretné, ha valaki átvezetné. Egye'őre azonban nem szól. Hátha az emberek önmaguk is rájönnek erre az emberbaráti cselekedetre.

A járókelők azonban elsietnek a vak ember mellett, anélkül hogy ügyet vetnének rá.

Végül is megszólal a kérő, csengő hangon:

— Kérem uraim, ha lennének szivesek ... valaki átvezetne ...

Megismétli a kérdést másodszer is, harmadszor is. Senki sem hallja meg, vagy talán csak nem akarja. Nem lehet tudni. Odalépünk hozzá, megragadjuk a karját.

— Tessék velem jönni.

— Milyen jó, — örvendezik a vak férfi, amint lassan, óvatosan végigkocognak a kocsik között, át a másik oldalra, — hogy uraságnak szinte erre van a dolga, mint nekem ... Legalább elvezet.

S az alatt a néhány perc alatt, amíg átmegyünk, akaratlanul is „interjú” alakul ki.

— Hogyan viselkednek az emberek a vakokkal szemben? — kérdezzük.

— Hát bizony — hangzik a válasz — el lehet mondani, hogy az emberek idegesek. Sok a bajuk, gondjuk, nem érnek rá foglalkozni velünk ... Hányszor történik meg, hogy a felszólítás eredménytelen marad. Pedig hát, — folytatja tovább, — a nagy zugásból, lármából hallom, hogy rengeteg autó megy itt keresztül. Bizony még az épszemű embernek is óvatosnak kell itt lennie az átkelésnél. Hát még nekünk ...

— Mit szól hozzá, hogy Párisban

fehér botot ajándékoznak a vakoknak,

hogyan felismerjék őket az utcán?

— Hát ez bizony jó volna, — mondja — ámbár nem a fehér bot a fontos. A szív uram, a szív ... Már a célnál

is vagyunk. Köszönöm szépen. Ez a második ház, amit én keresek.

S a fal mellett nyugodtan lépked a cél felé.

Beszéltünk a vakokat gyámolító országos egyesülettel is.

— Igen, felelték a kérdésünkre, nagyon helyes dolog, hogy Párisban botot ajándékoztak a vakoknak, hogy az utcán felismerjék őket és segítsenek rajtuk. Egyébként mi is, miután közrendészeti kérdésről van szó, lépéseket tettünk hasonló irányban a rendőrség illetékes osztályán, ahol kedvező elintézkést ígértek. A fővárosban, ahol körülbelül félezer vak él, bizony

fontos az, hogy valami ismertetőjellel rendelkezzenek.

— Így távolról is közlekedési rendőr, vagy más valaki észreveheti őket és segítségükre siethet, anélkül, hogy kéri-
niök kellene.

Igy tehát remélhetően nálunk is megjelennek a fehérbotos vakok. Az első sorban „érdekeltek“, a vakok természetesen igen örülnének ennek a célszerű ujitásnak, amely mégis csak megkönnyitené számukra a forgalmas bukaresti utcán való járkálást. Ámbár... A sziv a fontos.

Biró előtt a váradi Grabró

Nem tévedésből írom így. Minden embernek meg van a maga ideálja, a kültelki szépségnek is a mozhósnője, amint ők nevezik: Gerte Grabró.

Kilencórai tárgyalás a járásbiróságon. A szokott kép. Sokadalom, férfi és nő egyaránt. A titkár ur felhívja a feleket, betódulnak a napsütötte korán átmelegedett tárgyalási szobába. A tárgyalásvezető, egy mindent megértő és megbocsájtó uriember forgatja az aktákat.

— Pitlicsek István, Duda Mária, Rágcsáló Simon dr., Fazekas Ferencné, Pitlicsek Istvánné.

Hangzik a névsor, a felek hangos: itt, vagy jelennel felelnek.

— Elsőbben Pitlicsek István és Duda Mária ügyét tárgyaljuk. Rágcsáló dr. ur ne sétáljon ide-oda, ne sugdozzon a feleknek. Üljön le!

— Pitlicsek István... Hol született?

Pitlicsek István, vörös emberke, büszkén vallja Lito-mirt születési helyének, a háboru szakasztotta ide és neje a fenyegető modoru Pitlicsek Istvánné, Zabola Margit, hátul integet.

— Duda Mária már rossz nő. Amolyan modern tipusa a kültelkeknek. Világos, rikitó ruha, erősen süttöt szőke haj, sok ruzs.

— Beismeri, hogy megfenyegette Duda Máriát, hogy leborotválja a haját?

— Nem én, kérem, nem csináltam én semmit . . .

Pitlicsekné közbeszól:

— Tessék megbüntetni azt a Gerte Gabrót . . . ne az uramat . . . az csábitja a férjeket a rosszra. Azért nem hozák haza keresetüket a férfiak, mert mind a Grabróra költik!

— Kire?

— Hát, kérem, erre a nőre itt. Ő azt mondja, hogy ő a váradi Grabró és a férfiakat úgy dögleszti, mint a legyeket . . . na . . .

— Maradjon csendben, Pitlicsekné, — inti le a bíró. Bizonyal kegyed a Greta Garbó . . . nemde Duda Mária?

Duda Mária elbűvölőn mosolyog:

— A férfiismerőseim neveznek így, kényeztetnek, de higgye el, bíró ur, ki sem lehet már menni a Bémer-térre, a férfiak, a nők mind üldöznek azért, mert egy kicsit csinos vagyok és hasonlítok a nagy-művésznőre, a Grabróra . . .

— Hát, lelkem, magának mi a foglalkozása?

— Manikürös vagyok Pitlicsek ur hajsütő műhelyében.

— Csak volt, — süvölti közbe Pitlicsekné — saját kezemmel dobtam ki.

Pitlicsek csittitgatja:

— De asszony . . . mérsékelj magad, ez itt uri hely . . .

Pitlicsekné közbevisít:

— Meg is becsülöm a tekintetes bíróságot, de kell, hogy az igazság ki tudódjék és az ilyen veszélyes Grabrókat seprűvel kergessék ki még a környékről is!

Duda Mária fölényesen mosolyog:

— Ne tekintsen rá a bíró ur, mert tekintete olyan, mint az áspisé, mindenkit megbűvöl. Még az ügyvéd ur is, a doktor Rágesáló is a pártjára állott . . .

— Hát maga fenyegette meg?

— Nem én, kérem, de összebeszéltünk Fazekasné sógorasszonyommal, hogy meglessük és megverjük. S amikor az üzletet csukták, összeállt az urammal. Amint az meglátott minket a söprünyéllal, nyomban kiáltott a kisasszonyra, hogy leborotválja a haját, amire az nagyot sikoltott és elszaladt . . .

— Kérem, tréfa volt az egész — szemérmeskedik Pitlicsek ur, — meg voltunk beszélve a Gerte kisasszonnyal, illetve, bocsánat, Duda Mária kisasszonnyal, hogy ha az asszonyok jönnek, úgy teszek, mintha fenyegetném . . . Már hogyan is borotválnam le neki azt a szép arany haját . . .

— Föstött az is — kiáltja most már Fazekasné.

— Csend legyen! Kivánja kisasszony a megbüntetését Pitlicsek urnak?

— Nem én, kérem, nem akart az bántani.

— Elmehetnek.

Az ajtóból visszahallatszik Pitlicsekné szava:

— Lám még a bírót is megbabonázta ez . . . a Grabrot.

Csillaghullás:

Az aradi származású Fericean Jenő minisztériumi direktor külföldre menekült az ügyészség elől

Amikor a harmincharmadik osztrák-magyar gyalogezred zászlósa volt, ki gondolta volna, hogy tíz év múlva a bukaresti pénzügyminisztérium aligazgatója lesz s mint ilyen az egész Nagyrománia összes pénzügyi tisztviselői felett ő diszponál? Harminchárom éves korában. Mert ennyi idő s ma Fericean Jenő, az aradmegyei származású főtisztviselő, aki az utóbbi évek legtüneményesebb karrierjét futotta be. Fericean Jenő édesapja Hódoson, Kőrösbökény mellett volt falusi tanító.

A tanítóság már a családban volt, mert Fericeánnak ma is él egy nagybátyja Ágrison, aki szintén tanító volt annakidején. Ma egyébként gazdag ember és körülbelül száz éves. Fericean Jenő és öccse Aradon jártak iskolába. Mikor a kereskedelmi iskolában letette az érettségit, kitört a háború. Fericean a 33-hoz vonult be és zászlósi rangig vitte. Már akkor kimutatta, hogy nagyon ért hozzá, hogyan kell előrejutni a hivatali pályán. Őneki ugyanis eszeágában sem volt a harctéren vérét ontani, hanem ehelyett nem lehet tudni, hogyan, miként, de valahogy kicsinálta, hogy a levélcenzura osztályhoz került Bécsbe, mint román tolmács, ahol a román fiúk hazairt leveleit olvasgatta szorgalmasan. „Hát Istennek, még élünk” s efiéléket.

Imperiumváltás után hozzálátott karrierje megalapozásához. Csak rövid látogatást tett idehaza, akkor már Lipán lakó édesanyjánál, majd Kolozsvárra ment, ahol a pénzügyigazgatóságon jelentkezett szolgálattételre. Első beosztása már olyan rang volt, amit csak jogvézett emberek szoktak kapni. Pénzügyi fogalmazó lett, majd rövid idő múlva a pénzügyigazgatóság titkára. Nagyon jól beválhatott, mert mintegy hat évvel ezelőtt Bukarestbe hívták s a minisztériumban helyezték el, mint irodafőnököt, ami a pénzügyigazgatóéval egyenlő rang. Pedig protekciója sem volt. Itt sem állt meg, hanem rövid idő múlva aligazgatói rangot ért el, amely minőségben a személyi ügyek referense lett. Ez már pénzügyi felügyelői méltóság. És nagy hatalom. Tőle függött minden kinevezés, áthelyezés és előléptetés. Ilyen minőségében többször járt Aradon, ahol sok ismerőse, barátja, iskolatársa él ma is. Ezek szerették Fericeant, mert jó fiú volt. Nem volt nagyon büszke, de részrehajló sem. Talán ennek köszönheti karrierjét, amely csak az utóbbi hetekben homályosult el kissé.

Talán legjobban tündökölt egy évvel ezelőtt, amikor ő is részese volt annak a tervnek, amely Károly király hazahozatalát tűzte ki céljául. Ő Magyarországon várta a királyt,

elkészülve arra az esetre, hogy leszállni kényszerül, amikor is szükség lett volna olyan odaadó hívére, aki a további utról goneoskodik autójával. Fericean készen állt, de nem volt reá szükség, Ő megtette a kötelességét, jutalmat sem várt, nem is kapott érte. Azért mindenesetre ez is megerősítette pozícióját a minisztériumban.

Éppen ezért hatott meglepetésszerűen az a távirat, amely két héttel ezelőtt érkezett az aradi pénzügyigazgatóságra. Ebben felszólítják Fericeant, hogy azonnal jelentkezzen szolgálatátételre a minisztériumban. Aradon már hónapok óta nem is látták Fericeant. A táviratot Lippára továbbították, de Fericean ott sem volt. Pár nap múlva egyik bukaresti lap azt írta, hogy Párisba szökött. Azt a kommentárt fűzték hozzá, hogy bele volt keverve a feketeszesz panamába. Mások viszont úgy tudták, hogy mint személyi referensnek, neki semmi köze sem lehetett semmiféle szeszhez, sem feketéhez, sem fehérhez, hanem azért szökött meg, mert a ki-nevezésekért pénzeket vett fel az alantas tisztviselőktől. Aki nem adott, annak aktáit eltüntette. Ilyenkor sokat beszélnek az emberek. Fericean elég szép vagyont örökölt nagybácsi-jától. Szőlőjük, házuk van Lippán, ház és telek Mikelakán. Itt pedig már egy nagyobb telekrészt parcelláztak, amiért nagy összeget kaptak. Nem valószínű tehát, hogy tilos utakon akart volna pénzt szerezni a fiatal főtisztviselő. Erre vall egyébként a minisztériumnak most ugyancsak Aradra érkezett újabb sürgönye is, amely azt közli, hogy meghoszsabbitják Fericean Jenő szabadságát.

Fericean Jenő eddigi karrierjét ismerve sokkal inkább lehetséges, hogy szökés helyett egy újabb előmeneteli lépést készít elő az ambiciózus szerencsefi. Lehetséges, hogy tényleg Párisba ment ki, de talán csupán francia tudását tökéletesíteni, vagy újabb pénzügyi összeköttetéseket keresni. Nem tartjuk valószínűtlennek, hogy Fericean Jenő újabb meglepetést készít elő, ismerősei számára - és újabb jelentős előmenetelre tesz szert. Minden esélye megvan hozzá ennek az eszes fiatalembernek, aki a mai rossz időkből is érvényesülni tudott.

Lendvay Ferenc

Vezérképviselőt és
biz. lerakat:

Hirschmann

ARAD,
Str. Gheorghe
Lazar No. 17.

Rendszabályokat az éter-kalózkodók ellen

A rádióvétel helyi zavarai és azok elhárítása

Irta: Sztolár Jenő

Ma, amikor az adóállomások és stúdiók berendezése, továbbá a vételtechnika magasfejlettségi fokot ért el, a rádióhallgatók milliói természetesen fokozott igényeket támasztanak a vétel minőségével szemben is. Így elsőrangú fontosságú a rádióvétel zavarmentesége, hiszen épp a vevőberendezések nagymérvű tökéletesedésével kapcsolatban, a különböző vételzavarok s különösen egyik fajuk, az u. n. erősáramu zavarok éreztetik káros befolyásukat ugyannyira, hogy nagyon sok esetben lehetetlenné teszik a modern vevőkészülékek óriási teljesítőképességének teljes kihasználását.

Az erősáramu zavarok elhárítási módjainak tanulmányozására épp ezért mindenütt szorgos kutató munka folyik s eddig néhány eset kivételével mindig sikerült kielégítő módon a problémát megoldani. Csak az itt felmerülő kérdések műszaki *jogi és gazdasági* szempontból vett bonyolultságával magyarázható, hogy ennek ellenére a védekezés terén meglehetősen szomorúak az állapotok szerte a világon, de talán a legkétségbeejtőbb nálunk a helyzet. Az illetékes hatóságok „nemtörődöm” ségének egy iskolai példájával találkozunk itt, pedig csekély fáradtsággal könnyen rendet lehetne teremteni a „zavaros éterben” és a rádióelőfizetők a jogosan megérdemelt tiszta vételhez jutnának.

Mi is tehát az az erősáramu zavar? erről akarom tájékoztatni Önöket a következőkben.

Minden elektromos gép, készülék, berendezés, amelynek üze me akár szükségszerűleg, akár valami hiba folytán elektromos szikraképződéssel jár egy bizonyos nagyságú körzetben zavarja a rádióvételt.

Ezekután könnyen érthető, hogy főként az elektromos berendezésektől sűrűn ellepett nagy városokban nagyon sokféle erősáramu berendezés jöhet mint zavarforrás számításba, A nálunk gyakori zavarforrásokat sorolom fel és pedig bizonyos szempontokból három csoportba osztályozva:

1. A különféle kollektoros motorok, ugymint: porszívó, hajszáritó, fogorvosi furógépmotorok, üzemek hajtómotorjai, liftek, vízszivattyúk, ventilátorok, telefoninduktorok stb. Ide tartoznak még az elektromos melegítőpárnák és vasalók hőmérsékletszabályozója, valamint elektromos csengők, villanyreklámtáblák kapcsolói stb

2. Rosszul karbantartott elektromos hálózat (földzárlat, rosszkötések és érintkezések) lakásokban rosszul becsavart elektromos lámpák, rosszul érintkező biztosítékok s végül a

nagyfeszültségű légvezetékek, ha azokon a legcsekélyebb érintkezési vagy szigetelési hiba lép fel.

3. Az utóbbi időben különösen elterjedt zavarforrások a különféle nagyfrekvenciájú orvosi gépek, diathermiák, továbbá egyes röntgen géptípusok és a házihasználatban is nagyon elterjedt nagyfrekvenciás lesugárzó készülékek.

A zavar keletkezési, tovaterjedési és jelentkezési módjai nagy általánosságban a következők: az elektromos szikra lökészerűen gerjeszti a zavaró gép és a hálózat által képezett rezgő kört, amelyben ennek folytán erősen csillapított rádiós rezgések jönnek létre, vagyis a zavaró berendezés úgy működik, mint egy régi rendszerű szikraadó, amelynek antennája maga az elektromos hálózat.

A rádióvevőberendezés az antenna- és földvezeték után kapacitív, a keret után induktív esatolás által veszi át a zavart az elektromos hálózattól. A zavarra jellemzők, hogy mindig csak összehangolt kondenzátor állásnál jelentkezik, mint a műsort kísérő, esetleg elnyomó, periódikus ropogás, berregés, sercegés, majd mint időközönkénti recsegés, vagy folytonos siserzés bugás. A zavarok azonban az antenna és földvezeték kikapcsolásakor megszűnnek.

Az erősáramú zavarok ellen igazán érdemlegesen csak is a zavart okozó gépnél védekezhetünk. Célszerűnek látszanék ugyan a vevőberendezéseket különböző zavarszűrő berendezésekkel felszerelni, de sajnos ez nem vezethetne a kívánt eredményre, mert ezáltal a lehangolt állomásvétel is lehetetlenné válna.

Hogy a zavarokat elhárítsuk, még kell állapotunk honnan származnak. Ez azonban, tekintve, hogy a zavarok a vezetékeken sokszor tekintélyes távolságra is eljutnak, nem olyan egyszerű Szerencsére a zavarkeresésben nagy segítségül szolgál, hogy bizonyos zavarforrás-csoportok jellegzetes hang formájában jelentkeznek s így a zavarforrás hangjából előre sejtethetjük milyen zavarforrásra számíthatunk. Egy további pontos támpont még a zavar jelentkezési ideje és időtartama is.

Mármost az a kérdés, hogyan védekezhetünk ezen zavarok ellen.

Az elektromos hálózatban levő zavarok megszüntetésének rendszerint technikai akadálya nincs és könnyen elvégezhető. Más a helyzet az elektromos gépeknél.

Az elektromos gépek által okozott zavarok megszüntetésénél elsősorban a szikra képződést mérsékeljük. Ezt a gépek gondos karbantartásával érjük el, ami egyébként a motor élettartalmának szempontjából is kívánatos, vagy ha ez nem elég, a szikraközrel párhuzamosan kapcsolt megfelelő kapacitású kondenzátorokkal csökkentjük a szikraképződést.

A zavar leküzdésénél mindig az a főcél, hogy a zavaró-áramoknak a hátrafelé való bejutását, rövidzárt képező kondenzátorokkal és megfelelő fojtótekerccsekkel megaka-

dályozzuk. Ezen berendezések, egyes különleges eseteket kivéve legfeljebb 2000 L.-ig rughatnak, de legtöbbször ezen összeg tört része is elegendő.

A legkellemetlenebb zavarokat a különböző orvosi gépek okozzák. Vannak ugyan már olyan Röntgen géptípusok, sőt diathermiás gépek is, amelyek a rádióvételt nem zavarják, mégis a többségben a régi rendszerű, erősen zavaró gépek vannak használatban. Itt kell megemlítenem az újabban mindinkább elterjedő, nálunk imár híressé vált Zeileis-nagyfrekvenciás gépet. Nem céloim ezzel ezen gépek gyógyító erejét kétségbe vonni, de tény az, hogy a rádióelőfizetők legnagyobb ellensége. Egy ilyen gép, működésekor több km.-es körzetben képes a rádióvételt lehetetlenné tenni. Súlyosbbitja még a helyzetet az a körülmény, hogy ezen gépeknél a zavar elhárítás nem könnyű feladat. Éppen erre való tekintettel Németországban a helyi közigazgatósági hatóságok a Zeileis zavarok meglehetősen komplikált kérdését úgy oldották meg, hogy a gépek üzemidejét korlátozták. Mégpedig hétköznapiokon d. u. 4 órától éjfélig, vasár- és ünnepnapokon pedig egész napon át használni *tilos* a berendezést.

Ezen rendelkezés mindenkit kielégíthet, hiszen a kezelésre is elég idő marad, viszont a rádióelőfizetők sem kénytelenek a ma már kulturális és életszükségletnek tekinthető, rádióról lemondani.

Azt hiszem, hogy nálunk is ez lenne a legcélszerűbb megoldás, ha az illetékes hatóságok mindaddig, amíg a kérdést végleg nem rendezik, ehhez hasonló üzemidőkorlátozást rendelnének el.

Film Élet

Magam sem ismerem már magamat, — mondja Marlene Dietrich

Copyright by Erdélyi Élet and Paramount Publix Corporation New-York

Valami különös, majdnem azt mondhatnám megdöbentő érzés, ha az ember tudja, hogy hirtelen a nemzetközi érdeklődés központjába kerül. Különösen, ha eddigi életében csupán kicsiny kötelességeinek élt, csak néhány jó barátja volt és általában, ha sohasem, még legmerészebb álmaiban sem vágyódott ennyi dicsőség után.

Egy szép reggel aztán felébredünk és sok sok ember gondolatvilágának központjában találjuk magunkat.

Ilyen esetben vagy gyilkosságot követtünk el, vagy képet festettünk, vagy pedig megmutattuk árnyképünket a vásznon. A hírnévtől pedig nincs menekü-

lés és kényszerít bennünket arra, hogy egészen átalakuljunk, talán csak azért, hogy másnap újra megváltozzunk.

Az a Marlene Dietrich, akit Önök ismernek, három alakban jelent meg:

1. a „Kék Angyal“-ban a bátor Lola volt,
2. a „Marokko“-ban ugyancsak mint éjjeli pillangót láthatták, csak hogy ekkor Amy Jolly volt a neve.
3. Legujabb filmjében egy titkos ügynöknő szerepét játssza és röviden X 27-nek nevezik.

Ezt a Marlene Dietrichet az amerikai filmrendező, Josef von Sternberg keltette életre egy szép estén egyik berlini színpadon, amikor Emil Jannings partneréül szerződtette. Rövid idő múlva a Paramount filmtársaság Hollywoodba hívta, ahol két újabb filmben jelent meg. Ez a pályafutása ennek a Marlene Dietrichnek.

De van egy másik asszony is, akit ugyancsak Marlene Dietrichnek hívnak. Ő Weimarban pillantotta meg ezt a szép világot.

Amikor felnőtt, nagy vágyódás fogta el zeneművészet iránt. Hegedűművészni akart lenni, de a fáradhatatlan gyakorlástól csuklójában izületi gyulladást kapott és ezzel végképen le kellett mondania a muzsikáról. Ekkor a színpad felé fordult, elvégezte Max Reinhardt színésziskoláját és kisebb színpadi és filmszerepeket kapott.

Ez a Marlene Dietrich akkoriban nagyon, de nagyon boldog volt, mert Berlinen (és talán Bécsen) kívül alig ismerték és a maga izlése szerint élhetett anélkül, hogy állandóan a sajtó érdeklődésének központjában állana.

Ezt az asszonyt nagyon jól ismerem. Az új Marlene Dietrich azonban még ma is egészen idegen nekem, mert eddig még én is csupán a lepedőn láttam. **Wiethake-M. G.**

FILMHIREK

Al Jolson új szerepe. A Sonny Boy nótájának kreálójá hírnevét főként négerutánzásainak köszönheti. Csak kivételesen játszik „fehér“ szerepet, mint legutóbb a „Csodabár“-ban. Most annál feketébb szerepre készül. A Zöld pázsit (Green Pastures) című néger színjáték filmváltozatában az öreg „uristent“ fogja játszani. A szindarab, amelyből a film készül, tul van a hatszázadik előadáson. Richard Harrison nevű néger színész adja a „lawd“ (lord) szerepét, vagyis a jóistent, amint a néger iskolásgyermekek elképzelik.

A nagy week-end film. Berlieni hírek szerint nagy week-end filmet terveznek. A kép egyáltalában nem lesz idilli, érzélgős, operettszerű. Nem hangulatos jelenetek sorozatának szánják. A film a kinlódva dolgozó nagyvárosi ember pihenőjével foglalkozik; igen súlyos problémaként fogja fel és a kérdést a legnagyobb őszinteséggel, kendőzetlenül, realisan boncolgatja. Valósággal orosz modorban. A filmet Dudov, a fiatal bolgár rendező készíti, a szöveggönyv főmunkatársa pedig Bert Brecht lesz. Brecht dolgozta át a „Koldusoperát“.

Nancy Carrol házassága. Nancy Carrol, a jeles filmsztár, férjhezment. Másodszor. Az új ura, Bolton Mallory főszerkesztő, előzőleg már kétszer nősült. Newtonban (Connecticut) volt az esküvő egy héttel azután, hogy felbontották Nancy Carrol első házasságát s elválasztották első férjétől, John Verkland színműirótól. A filmsztár most 25 éves s 250.000 dollárt keres egy évben, Mallory 35 éves és 35.000 dollár az évi keresete. Az új hitvestársak egy havannai hajón ismerkedtek meg. Nancy Carrolnak öt és fél éves kislánya van. Már boldog anya volt, amikor filmezni kezdett.

Termékeny komponista. Richard Fall, Fall Leó öccse, Hollywoodból hazaérkezett. A filmmetropolisban megírta a Liliom filmzenéjét, továbbá az East Lynne és a vidám Mary Ann című filmek muzsikáját.

Sztár-pályázat. A római „Kines” előfizetői számára pályázatot hirdet. A Ceasar filmvállalattal kötött egyezség alapján a zsüri kiválasztja azt a nőt és azt a férfit, aki a legalkalmasabb egy film szerepének eljátszására. A pályázók közül öt nő és öt férfi kerül a döntőbe. Ezeknek utiköltségét és ellátási költségét a folyóirat viseli, amíg a filmgyár eldöntötte, hogy kit szerződött.

Else Heims hangzófilmen. Else Heims, Reinhardt felesége, hangzófilm-szerződést kötött. A „Feleségem, a szélhámosnő” című filmben fog szerepelni. Néma filmen már játszott. Else Heims kiváló színésznő, régebben igen sűrűn vendégeskedett Budapesten is.

Hölgyeim és uraim,

BCU Cluj / Căminul de Cultură și Artă Cluj
heti híreinket közöljük

— Kétségtelenül nemes célből, de indokolatlanul támadják egyes lapok örgről Pallavicini Alfrédnél, mert Aradon kiállítás rendezett s ezáltal „elette a hivatásos művészek elől a kenyeret”. Szerény véleményünkön kívül komoly műértők és művészek megalapították, hogy határozottan tehetséges a főrangú hölgy, tehát legalább annyi érvényesülési joga van, mint igen sok hivatásos — mondjuk művésznak. A tehetség ártatlan abban, hogy arisztokrata emlékün nevelkedett. A kiállítás anyagát lehet kritika tárgyává tenni, de semmiesetre sem abból a szempontból, hogy hány águ korona a cégére. Támadni lehetne ilyenformán Üchritz grófnét, mert regényt ír, Hatvány és Bornemissza bárókat, mert a pikturának élnek, Andrényi bárót, mert vasat árul, vagy Stirbey herceget, mert vállalatokat gründol. Iványi Grünwaldnak, Szüle Péternek, Csók Istvánnak, Thorma Jánosnak nem eszi el a kenyerét Pallavicini örgrófné, jöllehet tárlatával figyelemreméltó tehetségről tett tanubizonyságot. Nyugodjanak ebbe bele a professzionisták.

— **Más.** A közeljövőben Romániában is megvalósítják az osztálysorsjáték intézményét. A koncesszió egy olasz-

román társaság kezében van. Argetoianunak pénz áll a házhoz.

— *Más.* Nyilatkozik a „Holland Földhitelezet r.-t.“, hogy anyagi felelősséget nem vállal kötvényeiért. — Sag schon!

— *Más.* Hirt adtunk róla annakidején, hogy Dayka Marglt budapesti színművész nő súlyosan megbetegedett. A kiváló művész nő hat heti kezelés után az elmúlt héten elhagyta a szanatóriumot, többheti pihenés céljából egy németországi fürdőhelyre utazott. Legközelebb Indig Ottó, kolozsvári író „Torockói menyecske“ című darabjának címszerepét fogja játszani a belvárosi színházban.

— *Más.* Aradról az elmúlt héten többek között a következők utaztak külföldre: Barabás Béla dr. és neje Bad Hall, — Karlsbadba: Jellinek József és neje, Vörös László és neje, Rapaport Miksa és neje, Prokopetz József. — Zsédelyi István és neje a Balaton mellé telepedtek, Kornis Márton két hétig Sweitzban körutazott. — Herzog Sándor dr a bánseli cionista kongresszuson képviseli Erdélyt, Szigeti Magda Palicsfürdön üdül, Hegedüs Gyula Tátraszéplakon folytatja kuráját. — Lakatos Aladár és neje Pörtschachba menekült a kánikula elől, Sugár Károly családjával a Lidón nyaral, — itt hűsöl különben Färber Lajos nagykereskedő familiája is. Kerpel Izsó valamelyik sveitzi üdülőhelyről irogatja Aradra az anizszokat, Fuchs Arnold gyárigazgató pedig egy ausztriai fürdőből. Vannak, akik az aradi strandon égnék le...

— *Más.* Megvételre keresünk egy Mihály Dénes-féle Telehort, amellyel figyelemmel kísérhetnénk a városi és üzemi anyagbeszerzéseket.

— *Más.* Ugy látszik Rotschidéknek már a Rotschild pénze sem elég!

— *Más.* Az altruista adományok természetrajzához tartozik, hogy azt önként, minden befolyástól mentesen adják. Általános felháborodást kelt Erdélyben, hogy a kolozsvári mentő- és zsidókórház sorsjegyeket valósággal terrorizálva terjeszti a rendezőség. Sokezer sorsjegyet küldenek szét a címzeteknek azzal, hogy amennyiben bizonyos időn belül azokat nem küldik vissza, megtartottnak tekintik s száz lejjel megterhelik az illetőket. Ma, amikor a napi gondok igénybe vesznek minden figyelmet, a kánikula ránehezedik az emberek agyára, sok-sok napközi kellemetlenség: adó, házbér, személyzeti kiadások, világitási számlák izgatják az embereket, könnyen megeshet, hogy elkallódik egy ilyen sorsjegy az üzletemberek íróasztalán, — de előfordulhat az is, hogy a címzetek nem tartózkodnak otthon. Ebben az esetben is viselniük kell „hanyagságuk“ konzekvenciáját? Ettől függetlenül sokan kíváncsiak arra, hogy mennyi pénz jutott rendeltetési helyére az előző sorsjátékból?

— *Más.* Hóditó körútján feltartóztatlanul bevonult

— **Bloch Janka szívesen válaszol a hozzáintézett kérdésekre felvilágosítással az Erdélyi Élet Foto Élet rovatában.**

Romániába is a „Kronprinz“ petrolgáz-gép, mely eddig sok százezer háztartásban vált nélkülözhetetlenné. A Bing és Schnitzer aradi cég képviseli ezt a rendkívül praktikus és olcsó cikket, mely kötelezettség nélkül megtekinthető a volt Andrassy-téri Bing házban.

— *Más.* Az aradi strandon veszedelmesen terjed a bőr-betegség.

— *Más.* Hunyadi Sándor darabjáról csinált az idén paródiát Feld Matyi, — aki társulatával a jövő héten jön erdélyi turára, — mert a Hunyadi-márka eddig is bevált. Mindig jól hajt, — talán közönséget is hajt a színházba.

— *Más.* Autentikus forrásból származó hír szerint egy leépített Creditanstalt igazgató megpályázta az aradi polgármesteri állást. Jelligéje: Jobb ma egy tuzok, mint holnap egy veréb.

— *Más.* A Városi kávéházban a mult héten elkiáltja magát egy közismert bliccelő: Mátyás, fizetek! Jó öreg Mátyás barátunk ránéz, de megse moccan. — A vendég még egyszer elkiáltja magát: fizetni! — de mivel Mátyás meg se mozdul, ő megy oda hozzá: Na, mi az, már egy órája akarok fizetni s maga csak áll és néz. Mi ez? — Bocsánat, — mondja Mátyás — azt hittem tréfálni tetszik. — Hát van nálunk bizalmi krízis?

— *Más.* Időjárás-pótjelentés. — Bukaresti, meteorologusunk jelenti, hogy Luțai Cornél dr primár feje felett visszavonhatatlanul eljárt az idő.

Hölgyeim és uraim . . . heti hireink közlését befejeztük.

BCU Cluj / Central University Library Cluj **Speaker.**

Mosolyország

— **Vajjon mi indította Luțai polgármestert arra, hogy újabb szabadságot kérjen a deficitbe kergetett várostól?**

Kohn az elmúlt vasárnapi weekend-élményeit meséli a kávéházban.

— Állok a Maros partján, amidőn a Maros közepéről egyszerre csak rémült ordítást hallok, valaki fuldoklott a vízben. Habozás nélkül beugrom a vízbe, odauszom a fuldoklóhoz, hát látom, hogy egy rém kövér pasas, lehetett vagy százhusz kiló, akit ugysem birtam volna kihuzni.

— Legalább egyet mentsünk meg, — gondoltam magamban — és habozás nélkül visszauztam a partra.

.....

— **Luțai dr., amikor kinevezték Aradra polgármesternek oszlopnak és sziklának nevezte a tisztviselői kart, — mostanában miért nem adott nekik valami nevet?**

A jó szombati sóiet után azt mondja Kohnné az urának:

— Te, Adolf, amikor a menyasszonyod voltam, mindig azt mondtad nekem, hogy aranyom, meg tubicám, meg galambom.

— Igen.

— Na és most miért nem adsz nekem soha valami jelzót?

— Azért, kérlek, — mondja Kohn — mert nekem van önmérsékletem.

.....

— Vajjon azért húzódik Aradon a polgármester-kérdés, mert a miniszter más várost keres Luţainak?

Kohn felelősségre vonja a fiát:

— Ma beszéltem a tanítóddal és megtudtam tőle, hogy már nem te vagy az első tanuló az osztályban.

— Igen, kérlek, — feleli a gyerekek — mert azt még sem lehet csinálni, hogy mindig ugyanannak az apának legyen öröme.

.....

— Miért engedi át Luţai dr. hónapok óta Raicu dr.-nak az aradi polgármestereséget?

A sóletsetzer valahogy elcserélte a szegény zsidó sóvány séletjét egy gazdagéval. Mikor a szegény zsidó meglátta az illatosan párolgó jó zsiros sóletet, így szólt a felelőségéhez: BCU Cluj / Central University Library Cluj

— Parancsolj belőle, édes fiam.

— De Samu, csodálkozott az asszony — mi az, hogy te ilyen udvarias vagy és engem kínálsz meg először?

— Azért, — nevetett Kohn — mert az, akinek a sóletjét a miénkkel elcserélték, bizonyosan azt mondja most, hogy fulladjon meg az illető az első fiaiaton.

Fényképezőgép ?

friss filmek ? lemezek ?
papirok, vegyszerek ?

BLOCH H. fotoház

Arad. — Telefon 126. szám.

ÓRIÁSI KEDVEZMÉNY VEVŐIMNEK!

Nálam vett filmeket és lemezeket ingyen előhívom és másolom. Vidéki rendelések azonnal elintézve. Csomagolás ingyen.

— **Orvosi hír.** Dr. Frint Sándor külföldről visszaérkezett, ismét rendel. Str. Gojdu 11.

El kell-e vajjon mindennap olvasni a Jor- ga gyártotta rengeteg új törvényt?

Kohn és Grün beszélgetnek az utcán. Egyszerre megjelenik vagy öt rikkancs, akik ezt ordítják:

— Óriási vasuti katasztrófa!
A bukaresti gyorsvonat kisiklott.

— Ezt a pechet, — kiált fel Kohn igatottan — a feleségem épen ezzel a vonattal utazott el ma reggel.

— Hát vegyél gyorsan egy lapot, — mondja neki Grün olvasd el, hogy mi történt.

Most már megvárok egy esti lapot, feleli Kohn — abban egyuttal már az áldozatok névsora is benne lesz.

.....

— **Csak egy miniszter engedheti meg magának azt a viccet, hogy Arad polgármestere még mindig Luțai dr. lehet. Hogy van ez?**

Kohnhoz beállit a könyvelője és így szól:

— Kérem, főnök ur, nagyon fáj a zápfogam, tessék engedni, hogy kihuzathassam.

Szó sem lehet róla, — feleli Kohn — nem engedem meg, hogy kihuzassa.

— De miért nem?

— Mert én magát zápfoggal együtt vettem fel, tehát a zápfog az benn fog maradni.

— **Az „Agronomul Általános Biztosító Rt.** meg tartotta rendes évi közgyűlését az intézet aradi székházában. A megjelent részvényesek — közöttük a Donau-Magdeburger érdekeltség képviselői — tudomásul vették az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentését és nekik a felmentvényt megadták. — Örvendetes tényként állapított meg, hogy a társaság vezetőségének körültekintető üzleti politikája helyes mederben haladt, hogy a nyomasztó gazdasági helyzet nem vált különösen érezhetővé a társaság üzletmenetében. A társaság igazgatóságába beválasztott Dickin Walter, a Chrissoveloni Bank vezérigazgatója, miáltal a bank és az Agronomul között. Ugyancsak beválasztott az igazgatóságba báró Jósika János kamarai képviselő, a magyar párt vezetőségi tagja s a magyarság markáns reprezentánsa. A báró Jósika beválasztásával megszaporodott magyar igazgatósági tagok a társaság beléletében, mint pedig kifele is dokumentálják azt a szoros kapcsolatot, mely a társaság az erdélyi és a bánáti magyar mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi érdekeltségekkel fentart és mindjobban kiépiteni óhajt.

Bélyegzőket olcsón, jól és azonnal készít **Stamp**
 bélyegzőgyár Arad, a főpostával szembe

Fürdőcikkék nagy választékban beszerezhetők

CENTRAL

harisnya-áruházban, Bul. Regina Maria 18. sz.

Színházi, estélyi ruhákat fest, vegyileg tisztít

K N A P P gőz- és villanyerőre berendezett vállalata volt Weitzer-uca 11. volt Magyar-uca 1

Bevásárlás előtt tekintse meg

Szántó es Komlós

ruhanagyáruház szenzációs kirakatait. — Mélyen leszállított árak. Mérték utáni rendelések gyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközöltetnek. Szenzációs nagy raktár iskolaöltönyökben.

ARAD, Színházépület.

Ha olcsón és praktikus akar vásárolni, ugy keresse fel

S a l g ó n é

bizományi üzletét

ARAD, Str. Horia (Széchenyi-u.) Neuman-palota, hol: közszükségleti, háztartási, alkalmi, ajándéktárgyak, antiquitások dus választékban állandóan kaphatók.

Tekintse meg a kirakatot!

BUZA-ÁRAK! UJ ÁRA

M U Z S A Y N Á

színházzal szemben

Öltöny Nyári felöltő

Trench-coat

Nem gyári áru! Minden dar saját készítmény! Mielőbb hol vásárol, keressen fel. Merg iparos bevásárlási könyvre 6 havi hitel.

Mindennemü

fűszer- és csemegeár legjobb minőségben, legolcsóbb

É L E S

fűszer- és csemegeüzletéb

„Patyolat“ Legolcsóbban mos, fényez és vasal. — Férfi-ing és gallér 12 lei. Gallértisztítás 4 lei. — **Arad, Strada Mărășești 6.**

Mielőtt lakását festeti, vagy új lakásba költözik, vilanyvezetését fektesse a falba **Návrádinál** Bul. Regele Ferd. No. 13.

Vidéki urinőknek legkényelmesebb,
 ha ruhájukat
KREBS festő és vegytisztítóhoz viszik, közel a villa-
 moshoz és a vidéki autóállomással szemben van
 Arad, volt Boros Béni-tér 51 Fiók : volt Deák Ferenc-uca 1.

**MINDEN HÁZNÁL
 LEGYEN**

HA NINC. AKKOR VEGYEN!

az Aradi Iparosok Hittel-
 szövetezete

**Áruhitel-
 osztályánál**
 melynek bevásárlási könyvecskéivel
 készpénzárón
 vásárolhat 65 lelelőbb aradi cégnél
6 havi részletre

Jelenkezést naponta 9-12 és 3-6 óráig
 az ARADI IPAROSOK HITELSZÖVET-
 KEZETE ÁRUHITELOSZTÁLYÁNÁL
 Weitze- és Batthány-u, sarkán.

**Hirdessen az
 Erdélyi Életben!**

**MINT HÁ-
 BORUELŐTT** „Pilsner Urquell“
 a versenytárs nélküli sör, poharanként direkt a hordóból frissen csapolva a
„DACIA“ ÉTEREM ÉS **KAPHATÓ**
 KÁVÉHÁZBAN

Szőnyeg, függöny, stor, szelónát-
 vető, butorszövet,
 brokát és mokett, roletta- és matracgradl, függöny-etamin és
 tussor, paplan, kelengyevászon, **legolcsóbban**
 selyem, szövet és bélésáru

„MERCANTIL“

szőnyeg- és divatárubában **ARAD**, a Dácia kávéházzal szemben.

Csak az árak olcsók — minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS
 DIVATARUHÁZA

Arad, Strada Bratianu (Weitzer János-uca) No. 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és
 kabátkutnik, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy
 és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye!

MARLENE DIETRICH

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A Paramount világhírű sztárja